

POSICIONAMENT EDUCACIÓ EN EMERGÈNCIES

**SAME 2025:
L'EDUCACIÓ SALVA VIDES!**

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

L'educació és un dret fonamental que s'ha de garantir sempre i a totes les persones. Tanmateix, quan esclata una crisi, **aquest dret és el primer que es perd i el darrer que es recupera**. Les històries dels nens i les nenes de Gaza, el Sudan, la República Democràtica del Congo, Ucraïna o Haití en són exemples clars.

El 2024, **242 milions d'alumnes** des de l'educació infantil fins a la secundària **van veure com s'interrompia la seva educació a causa de desastres climàtics** a 85 països. La gran majoria d'aquests països són economies de renda baixa. Aquesta xifra no deixarà d'augmentar ja que, segons l'índex de risc climàtic per a la infància (CCRI) d'UNICEF, aproximadament mil milions de nenes i nens d'arreu del món —gairebé la meitat dels infants del món— viuen en països considerats de "risc extremadament alt" pels impactes de la crisi climàtica (UNICEF, 2025).

Els conflictes armats i la violència, que van en augment, tenen efectes devastadors sobre el dret a l'educació. Més de 52 milions de nens, nenes i adolescents en aquests contextos estan sense escolaritzar (UNICEF, 2024). Atès que una crisi d'aquesta mena dura, de mitjana, nou anys, l'educació obligatòria d'una generació completa pot quedar interrompuda o fins i tot truncada.

Les escoles són cada vegada més un blanc d'atacs. Entre el 2022 i el 2023, els atemptats contra l'educació van augmentar gairebé un 20 %, amb centenars de centres amenaçats, saquejats, incendiats o destruïts (GCPEA, 2024), fet que ha privat milions d'estudiants d'un entorn segur per aprendre.

El tancament o la destrucció d'escoles agreuja la desigualtat de gènere: les nenes tenen menys probabilitats de tornar a classe i afronten més riscos de violència, explotació, embarassos forçats i pràctiques nocives com el matrimoni infantil i la mutilació genital femenina.

Les retallades en cooperació i ajuda humanitària limiten la capacitat de resposta davant d'aquestes crisis. El Centre Mundial de Ginebra per a l'Educació en Situacions d'Emergència alerta que **234 milions d'infants en edat escolar estan afectats per emergències i necessiten una educació de qualitat urgentment**. Per dimensionar-ho, seria equivalent a la població del sisè país més gran del món.

L'IMPACTE EN LA VIDA DE NENS, NENES I ADOLESCENTS

Al Pakistan, durant el curs 2023-2024, es van perdre 107 dies escolars (el 54 % de l'any acadèmic) a causa de desastres climàtics.

A Gaza, la guerra ha impedit l'assistència de l'alumnat a classe durant més d'un any. Amb més del 90 % de les escoles malmeses parcialment o totalment, el futur acadèmic és incert.

Al Níger, el 42 % de l'alumnat és fora de l'escola per conflictes, desastres i desplaçaments. Les inundacions del 2024 van endarrerir l'inici de les classes per a gairebé 4 milions d'estudiants.

Al Sudan, 9,5 milions de nenes i nens no accedeixen a educació formal per la destrucció d'escoles i la manca de professorat. S'estima que 17 dels 19 milions d'infants en edat escolar no reben cap educació.

L'EDUCACIÓ NO POT ESPERAR! ➔

- **Garanteix entorns segurs, protectors i benestar.** Les escoles són espais protectors on la infància i l'adolescència se senten protegides d'amenaques físiques, on poden aprendre, jugar i socialitzar en un entorn de bon tracte. A més, les escoles promouen la salut mental, augmenten la resiliència i desenvolupen habilitats socioemocionals clau per gestionar emocions, prevenir riscos i afrontar crisis.
- **És clau per al desenvolupament ple.** Ens proporciona coneixements, enriqueix la cultura i desenvolupa habilitats i valors que impulsen el progrés personal i social.
- **Ajuda a recuperar la rutina.** Després d'una crisi, tornar a l'escola és clau per restablir l'estabilitat emocional, amb un entorn de normalitat que permet continuar el desenvolupament i l'aprenentatge.
- **És clau per a la igualtat de gènere.** Garantir una educació de qualitat i transformadora ajuda a eliminar la discriminació de nenes i dones, redefinir normes de gènere i construir una societat més equitativa. És una eina poderosa contra el matrimoni infantil i les unions forçades: si totes les nenes completessin l'educació secundària, el matrimoni infantil pràcticament desapareixeria i la maternitat precoç es reduiria un 75 %.
- **Millora la seguretat alimentària.** L'alimentació escolar protegeix la salut, la nutrició i l'aprenentatge de la infància, a més d'enfortir els sistemes alimentaris locals i augmentar l'accés a l'escola i els seus coneixements.
- **Prevé la violència.** L'educació pot arribar a contrarestar les causes fonamentals de la violència alimentant valors com ara la inclusió, la tolerància, els drets humans i la resolució de conflictes, a més de reforçar la cohesió social i contribuir a la reconstrucció a llarg termini.
- **Augmenta la resiliència.** Una educació de qualitat redueix la vulnerabilitat davant de desastres climàtics en incloure formació en gestió de riscos, prevenció i mitigació. A més, invertir en infraestructures escolars adaptades i en la capacitat docent és clau per construir societats més resilents.

- **Promou els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).** Fomentar l'educació (ODS 4) no és només una prioritat en si mateixa, sinó que actua com a catalitzador per a altres objectius, ajuda a trencar la bretxa de pobresa i desigualtat, afavoreix la igualtat i promou societats més cohesionades, especialment en contextos de crisi.

EL REpte MÉS GRAN DE L'EDUCACIÓ EN EMERGÈNCIES: LA INFRADOTACIÓ ➔

Malgrat que l'impacte d'una educació de qualitat en contextos de crisi és àmpliament reconegut, el seu finançament, una peça clau perquè pugui tenir tot el seu abast, és lluny de complir uns mínims.

- **Finançament insuficient.** El 2024, només es van cobrir el 29 % de les necessitats identificades per a l'educació en emergències, amb una crida de 3 mil milions de dòlars i només 879 milions desembossats (OCHA, 2025). Aquesta bretxa ha augmentat des del 2018 i ha deixat milions d'infants sense accés a una educació de qualitat, amb conseqüències devastadores per al seu present i futur.
- **Agenda marginada.** L'educació en emergències hauria de rebre el 10 % dels fons humanitaris, segons la Campanya Mundial per l'Educació. No obstant això, de mitjana només s'ha cobert un 3 %, la qual cosa reflecteix que segueix sent una prioritat molt baixa per als donants.
- **El rol d'Espanya i les comunitats autònomes.** Espanya ha augmentat la seva rellevància com a donant i s'ha posicionat al lloc 30 a nivell global després d'aportar de mitjana els tres darrers anys un 0,5 % dels fons. És rellevant esmentar que la majoria d'aquests fons provenen del govern estatal (AECID), amb una contribució molt limitada de les comunitats autònomes i les entitats locals (Educo, 2024).
- **Els països amb més mancances educatives, els menys finançats.** Hi ha països el sistema educatiu dels quals s'enfronta a una vulnerabilitat més gran davant les emergències i haurien de rebre un finançament adequat a les seves immenses necessitats. Tanmateix, són els que reben menys finançament (Nigèria, Burkina Faso, Haití, Veneçuela o Myanmar, entre d'altres).
- **Un compromís de molt pocs donants.** La Unió Europea és el donant principal amb el 20 % del pressupost, però els cinc primers donants concentren la meitat dels fons i els deu primers, el 70 %. Això suposa un risc alt en la sostenibilitat de l'agenda, especialment si algun donant clau decideix no continuar aportant, com els Estats Units, el tercer donant i que, fins a la data, té els fons congelats.

Mentre que **el finançament per a l'educació en emergències amb prou feines cobreix el 29 % de les necessitats globals**, veiem un augment significatiu en la despesa en defensa. La Unió Europea i Espanya han anunciat el compromís d'**eleva el pressupost militar al 2 % del PIB** abans del 2029, la qual cosa podria **desviar fons de sectors essencials com l'educació**, la salut i la cooperació per al desenvolupament.

La seguretat no es limita a la inversió en defensa. La cooperació internacional i l'educació són eines fonamentals per a l'estabilitat i la pau, que redueixen desigualtats i preveuen conflictes. La cooperació fa dècades que demostra la seva efectivitat en aquest sentit, i per això l'hem d'enfortir més que mai.

Des de la CME instem els governs a enfortir polítiques de pau que garanteixin drets fonamentals

com l'educació, la salut, el treball digne, la igualtat i la pau. Aquestes són les bases de la seguretat humana i la veritable prevenció de conflictes. És imprescindible que els governs garanteixin un finançament adequat per a l'educació, prioritzant la inversió en el benestar i el desenvolupament humà.

LA DANA

L'educació en emergències no només afecta tercers països que pateixen guerres o desastres naturals de manera periòdica. La DANA que va assolar la costa mediterrània l'octubre del 2024 ha demostrat que l'educació pot estar en perill en molts altres contextos.

Les inundacions van interrompre l'educació de prop de 40.000 estudiants a causa del tancament d'escoles a les zones afectades i el reallotjament temporal de 24.000 estudiants a altres centres educatius. Mesos més tard, encara hi ha reptes que persisteixen, com ara la sobrecàrrega docent, desajustos curriculars i l'impacte emocional en l'alumnat, a més de la suspensió de moltes activitats extracurriculars.

Tot això impedeix el retorn a les rutines dels nens i les nenes en un context en què les famílies continuen afrontant molts dels efectes que van patir a les seves vides. Garantir escoles amb recursos, coneixement i capacitat de resposta és clau per al benestar, la protecció i el desenvolupament dels infants.

Aquest 2025, la Coalició Espanyola de la Campanya Mundial per l'Educació (CME) en la Setmana d'Acció Mundial per l'Educació (SAME) vol posar el focus en la necessitat de l'educació en emergències per garantir que aquest dret fonamental no es perd quan esclata una crisi.

Les nostres peticions al Govern d'Espanya, a les i els representants polítics i a l'administració pública a nivell estatal, autonòmica i local són:

1. Finançar l'educació en emergències de manera sostenible i equitativa

- Garantir que almenys el 10 % de l'ajuda humanitària es destini a l'educació en emergències.
- Assegurar que almenys el 15 % dels fons arribin a organitzacions locals, que són les primeres de respondre i les que coneixen millor el context.
- Comprometre's amb els fons multilaterals d'educació, com ara Education Cannot Wait (ECW) i Global Partnership for Education (GPE).
- Invertir en infraestructures resilients, material educatiu, suport psicosocial i formació del professorat per garantir una educació de qualitat en situacions de crisi.
- Revisar l'arquitectura financera internacional per enfortir el finançament de l'educació en emergències, dins el marc de la Quarta Conferència Internacional de Finançament per al Desenvolupament.

2. Protegir i garantir el dret a l'educació en contextos de crisi

- Assegurar que l'educació en emergències sigui una prioritat de la política exterior d'Espanya, alineant esforços a tots els nivells de l'administració.
- Proporcionar entorns d'aprenentatge segurs i accessibles per a tots els alumnes, sense cap discriminació.
- Fomentar la participació activa de nenes, nens i adolescents, que solen quedar marginats de les decisions sobre la seva educació.

3. Construir sistemes educatius inclusius, equitatius i transformadors

- Promoure la inclusió als sistemes educatius nacionals de poblacions en situació de vulnerabilitat, inclosos refugiats, sol·licitants d'asil, apàtrides i desplaçats interns.
- Garantir una educació en emergències transformadora per a la igualtat de gènere, alineada amb els ODS 5 i 10.
- Assegurar espais educatius segurs per a estudiants LGBTQIA+ i estudiants amb discapacitats.

4. Enfortir la cooperació i les aliances estratègiques

- Impulsar aliances amb actors clau del sector educatiu, com l'Inter-Agency Network for Education in Emergence (INEE), la Global Coalition to Protect Education from Attack i la Campanya Mundial per l'Educació (CME).
- Millorar l'articulació entre l'administració estatal, autonòmica i local, així com la col·laboració amb ONG i centres d'estudis, per tal de facilitar respostes més eficaces en emergències.

5. Garantir entorns segurs i de cures als centres educatius

- Reforçar la inversió en programes de benestar i salut mental per a nens, nenes i adolescents afectats per emergències.
- Prioritzar enfocaments d'aprenentatge social i emocional per augmentar la resiliència de la infància en contextos de crisi.
- Millorar la formació i la remuneració del professorat, assegurant que disposen d'eines per donar suport emocionalment als estudiants en situacions d'emergència.

L'EDUCACIÓ EN EMERGÈNCIES

Fa referència a les oportunitats per accedir a un aprenentatge de qualitat per a totes les edats en situacions de crisi, inclosos el desenvolupament de la primera infància, l'educació primària, secundària, no formal, tècnica, professional, superior i d'adults.

Algunes situacions habituals en què l'educació en situacions d'emergència és essencial són els conflictes, contextos de violència, desplaçaments forçosos, desastres naturals o emergències de salut pública. (INEE, 2018)

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

La CME en España está liderada por:

Esta publicación cuenta con la colaboración de la Cooperación Española, a través de la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID) con cargo al proyecto "Campaña Mundial por la Educación: en defensa del cumplimiento del derecho a la educación en situaciones de emergencias". El contenido de la misma es responsabilidad exclusiva de la Coalición española de la Campaña Mundial por la Educación y no refleja, necesariamente, la postura de la AECID.

Con la financiación de:

